

2

POZMEŇUJÚCI NÁVRH

k vládnemu návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 461/2003 o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov
(tlač 732)

1. V Čl. I novelizačný bod 13 znie:

„§ 72

(1) Počet rokov dôchodkového poistenia na vznik nároku na invalidný dôchodok poistenca vo veku

- a) do 20 rokov menej ako jeden rok,
- b) nad 20 rokov do 24 rokov je najmenej jeden rok,
- c) nad 24 rokov do 28 rokov je najmenej dva roky,
- d) nad 28 rokov do 30 rokov je najmenej tri roky,
- e) nad 30 rokov do 35 rokov je najmenej štyri roky,
- f) nad 35 rokov päť rokov.

(2) Počet rokov dôchodkového poistenia na vznik nároku na invalidný dôchodok sa zisťuje z obdobia pred vznikom invalidity.

(3) Poistencovi, ktorý sa stal invalidný v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania, a fyzickej osobe, ktorá sa stala invalidná v období, v ktorom je nezaopatrené dieťa alebo doktorand v dennej forme štúdia a nedovršila 26 rokov veku, sa podmienka počtu rokov dôchodkového poistenia uvedená v odseku 1 považuje za splnenú.“

Odôvodnenie:

Navrhuje sa upustiť od sprísnenia podmienok vzniku nároku na poberanie invalidného dôchodku pre niektorých starších poistencov pri súčasnom ponechaní navrhovaného zjemnenia podmienok pre ostatných poistencov.

Vládny návrh zmeny § 72 ods.1 mení hranice potrebnej doby poistenia pre vznik nároku na invalidný dôchodok. Zmäkčujú sa podmienky pre priznanie invalidného dôchodku pre poistencov, ktorí sú mladší (do 28 rokov). Predĺžením posudzovaného obdobia na celú pracovnú kariéru sa zároveň zmäkčujú podmienky pre niektorých starších poistencov. Návrh však paradoxne zároveň znevýhodňuje tých starších poistencov, ktorí do invalidného poistenia zaplatili viac, a vysokoškolsky vzdelaných občanov, pretože dnes už nie je zriedkavou výnimkou, že študenti po ukončení vysokoškolského štúdia pokračujú v ďalšom štúdiu a vstupujú na trh práce okolo tridsiatich rokov. Nielen teoreticky, ale aj prakticky by sa mohlo stať, že poistenec,

- ktorý vstúpil na trh práce vo svojich 30. rokoch,
- po 15. rokoch od nástupu do práce bol poistený 14 rokov,
- v roku 2009 vo veku 45,5 roka, sa stane invalidným

nebude mať nárok na invalidný dôchodok, hoci v roku 2008 by mu stačilo len päť rokov poistenia.

Pre túto skupinu poistencov vládny návrh predstavuje neadekvátne sprísnenie podmienok bez dostatočných prechodných ustanovení. Ak je záujem sprísniť podmienky vzniku nároku na invalidný dôchodok, potom je potrebné oboznámiť verejnosť o aký záujem ide (prečo sa majú podmienky zmeniť práve tak ako sa navrhuje) a pripraviť prechodné ustanovenia. Ak je problém v tom, že treba odstrániť tvrdosť zákona pre osoby, ktoré sa v mladom veku stanú invalidnými, potom

treba prijať riešenie, ktoré uľahčí prístup k invalidným dôchodkom mladším poistencom, ale zároveň nepoškodí starších poistencov.

2. V Čl. I v novelizačnom bode 38 § 293av znie:

„ §293av

(1) Poistencovi, ktorému nevznikol nárok na invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2010 z dôvodu nezískania potrebného počtu rokov dôchodkového poistenia a ktorý nesplnil podmienky nároku na starobný dôchodok alebo nebol mu priznaný predčasný starobný dôchodok, Sociálna poisťovňa na jeho žiadosť znovu posúdi dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav a rozhodne o nároku na invalidný dôchodok a o jeho sume podľa zákona účinného od 1. januára 2010.

(2) Ak po posúdení dlhodobu nepriaznivého zdravotného stavu je poistenec uznaný za invalidného a splní podmienka vzniku nároku na invalidný dôchodok, invalidný dôchodok sa prizná najskôr od 1. januára 2010.

(3) Počet rokov dôchodkového poistenia na vznik nároku na invalidný dôchodok sa zisťuje z obdobia pred dňom, od ktorého bol poistenec uznaný za invalidného pred 1. januárom 2010. Potrebný počet rokov poistenia sa vyhodnocuje podľa §72 ods.1 k veku, ktorý mal poistenec v čase vzniku invalidity pred 1. januárom 2010.

(4) Rozhodujúcim obdobím na zistenie priemerného osobného mzdového bodu sú kalendárne roky pred vznikom invalidity pred 1. januárom 2010.

(5) Na účely určenia sumy invalidného dôchodku poistenca sa do obdobia dôchodkového poistenia získaného ku dňu vzniku nároku na invalidný dôchodok podľa zákona účinného od 1. januára 2010, pripočíta obdobie od vzniku nároku na invalidný dôchodok do dovŕšenia dôchodkového veku.“.

Odôvodnenie:

V súvislosti s vypustením sprísnenia podmienok vzniku nároku na invalidný dôchodok pre starších poistencov sa precizujú prechodné ustanovenia, aby nedošlo k diskriminácii niektorých invalidných dôchodcov, ktorí podľa nových pravidiel požiadajú o invalidný dôchodok.

Prechodné ustanovenia v § 239av majú za ambíciu riešiť situáciu poistencov, ktorí boli uznaní za invalidných a invalidný dôchodok im nebol priznaný z dôvodu nesplnenia potrebnej doby poistenia. Návrh vychádza z možnosti započítať dobu poistenia, získanú za obdobie od zamietnutia žiadosti do nového uznania invalidity po 31.12.2009 do celkovej doby poistenia. Na prvý pohľad sa zdá, že je to dobré východisko, ale hneď treba skonštatovať, že len pre niektorých invalidov.

Najťažšie zdravotné postihy, kde je pravdepodobnosť vykonávania zárobkovej činnosti nulová, môže návrh novely privodiť stavy, ktoré sú na hranici ústavnosti. Ide o skutočnosť, že podmienka splnenia počtu rokov poistenia, potrebných pre vznik nároku na invalidný dôchodok by nezávisela od veku poistenca pri vzniku poistnej udalosti, ale od uplynutia doby, v ktorej bol poistencovi zamietnutý invalidný dôchodok do účinnosti tejto novely. V prípade prijatia novely by tak jedni mali priznaný dôchodok a iní nie. Navrhovanou zmenou sa tento stav odstraňuje.

1. Zoltán Horváth
2. Pavol Kulovský
3. EDUARD KUKAN
4. Stefan Kuzmo
5. MARTIN FEDOR
6. KAROL VAVRČO
7. Peter DUBČÍK
8. Jozef Mihut
9. Stanislav JAVIS
10. Martin Pado
11. Pavol Prokopovč
12. LUCIA STANKOVÁ
13. KLOVKA GIBRER
14. KLÁRA ŠARKOZY
15. Jozef Rodič

98
Kukán
P. Mihut
Kuzmo
Fedor
Vavro
Dubčík
Mihut
Javis
Pado
Prokopovč
Stanková
Gibrer
Šarkozy
Rodič